ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\P\Puškin Alexandr\Puskin Alexandr Sergejevic - Domek v Kolomne.pdb

PDB Name: DOMEK V KOLOMNĚ A JINÉ BÁSNĚ
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

DOMEK V KOLOMNĚ A JINÉ BÁSNĚ
Aleandr Sergejevič Puškin
přeložil Vítězslav Nezval
DOMEK V KOLOMNĚ

I
Čtyřstopý jamb se mně již zprotivil:
píše jím každý. Klukům pro zábavu
by bylo načase jej nechat. Já jsem snil
už dávno, že se vrhnu na oktávu.
A doopravdy: svěřím jí svůj styl.
Trojitý souzvuk? Proč ne. Vzhůru hlavu!
Vždyť u rýmů jsem často besedou;
dva přijdou samy, třetí přivedou.

II
A mají-li mít tedy volnou cestu,
ať poslouží jim také slovesa...
Slovesný rým se odsuzuje k trestu,
nevíte proč? Má hlava neklesá.
Pan (Sichmatov) psal bez nich. Stará vesta!
I já je neužívám, nebesa!
Proč? Vždyť i tak jsme nazí, kruté zimy.
Slovesa, já z vás budu dělat rýmy.

III
Ne, nebudu je zavrhovati
jak rekruty, jimž našel lékař vadu,
či jako herky bité opratí
a brát si adverbia za náhradu;
sbírám své vojsko z těch, kdož neplatí.
Chci rýmy. Obětuji jejich hladu
slovník; proč ne? Co slabika, to muž. -
Jsi voják, slabiko, tak věrně služ.

IV
Slabiky! Ať se mužská s ženskou střídá!
Nu, zkusme to. Jen žádné obavy.
Vyrovnat šik! Zde ubrat, tam se přidá.
V trojstupu vjeďme do bran oktávy!
Nebudem přísní; každý odpovídá
za svoji chybu; ať ji napraví -
a potom je to už jen věcí zvyku,
a vyjdem si ve vyrovnaném šiku.

V

Je pěkné dělat z veršů čtverylky
a podřídit je číslům, stejnokroji,
nedovolit jim žádné úchylky
jak vojsku, které rozprášili v boji!
Slabiko, obejdem se bez mýlky,
zde bude každý verš jak voják v zbroji -
a čím je básník, čím je tento pán... ?
Je Napoleon nebo Tamerlán.

VI
Teď odpočnem si, pak to půjde hladce.
Přestat? Či přijmout tuto torturu?
Přiznám se vám, že v pětistopé řádce
po druhé stopě mám rád césuru,
bez ní je verš na stálé křižovatce,
ač ležím na divaně z veluru,
mám pocit, jak bych jel na žebřiňáku
po zmrzlém sněhu proti severáku.

VII
Vždyť nelze se jen stále procházet
po něvské dlažbě, na maškarním plese
lakovat parket, stále cválat vpřed
kirgizskou stepí. Už zas potáhne se
od místa k místu; jak je velký svět;
byl podivín, snad pamatujete se,
jel stále, aniž dal své brůně žrát,
vjel z Moskvy do Něvy. Vjel? Spíš tam spad.

VIII
Brůna! Však kůň, jenž bydlí na Parnase,
by nepředběh ji. Pegas je již stár
a nemá zuby. Louka, kde se pase,
již zvadla. Parnas pokryl suchopár;
Apollo je již v penzi, běda kráse!
Sbor Múz, těch stařenek, již nemá žár.
Už dávno přenesli jsme staveniště
z klasických vrchů dolů na tržiště.

IX
Sedni si, Múzo: zakryj kolena,
dej ruce k tělu. Mlč, už ani slova!
Před osmi lety žila stařena
s jedinou dcerou. Sama byla vdova.
Ta malá skromná chýše, schýlená
tam dole u kostela, u Pokrova,
bývala jejich. Vidím jako teď
světnici, okna, schůdky, dveře, zeď.

X
Před třemi dnu jsem konal tudy cestu
s jedním svým známým. Jaký nerozum!
Chýše je pryč. Proč jsem ji nenalez tu?
Stojí zde nyní třípatrový dům.
Vzpomněl jsem na babku i na nevěstu,
zda ještě žijí. Oddal jsem se snům
a vzpomínkám na časy svého mládí,
na onen čas, jejž pranic nezahladí.

XI
Bylo mi smutno; na vysoký dům
jsem pohléd úkosem; kdyby v tu chvíli
jej hodil požár ve chřtán plamenům,
mé roztrpčené oči by je pily.
To srdce oddává se divným snům,
to samotářské srdce rádo šílí
a rádo vychází vstříc nesmyslům,
když dáme ve dvou svobodu svým rtům.

Xll
Šťastný je ten, kdo vládne pevně slovem
a drží na uzdě své představy,
kdo ve svém srdci jako pod přikrovem
udusí zmiji, než ho otráví.
Však mluvíme-li bez brzd, slujem, slovem,
hned vyvrheli... Já jsem churavý
a lékař zakázal mi všechen smutek:
Mlč - prokaž mi ten milosrdný skutek!

XIII
Stařena (známe z Rembrandtových děl
takové lety rozleptané tváře)
nosila čepec, brýle z tlustých skel -
a její dcera vyhlížela jaře:
ta holubice čistší nad úběl,
jež měla oči temné jako snáře,
byla též vkusná. Jaká vidina!
A ráda četla spisy Emina.

XIV
Uměla také hráti na kytaru
a zpívala si Když jsem plela len
a jiné staré písně plné čaru,
které se zpívávají u kamen
anebo při hučení samovaru
na podzim, když se začne krátit den,
ty ruské dívky s kolébavou chůzí,
smutné jak naše zádumčivé Múzy.

XV
Od sluhy do prvního básníka
zpíváme smutni. Jaké smutné vytí
je ruská píseň. Stále naříká!
Kdykoliv chceme něco oslaviti,
je z toho pohřeb. Kdo z vás nevzlyká?
Múzy i naše ženy stejně cítí.
Toť smutek, pro nějž není úlevy.
Však líbivé jsou jejich nápěvy.

XVI
Paraša (tak se zvala naše kráska)
uměla práti, žehliti, šít a plést;
bylo ji slyšet jako sedmihláska;
vedla ten dům: to značí účty vést
a starat se, zda chleba nepopraská
(tu úlohu jí pomáhala nést
kuchařka Tekla, čilá přes záduchu

a třeba pozbyla již dávno sluchu).

XVII
Stařena, pletouc ve dne punčochu,
procházela se ráda po komoře;
večer, když vytáhla je z fěrtochu,
vykládala si z karet zdar i hoře.
Paraša, nejsouc z rodu lenochů,
smýčila v okně, na nevzhledném dvoře,
a ať šel kolem domu kdokoliv,
uviděla ho. Žena, jaký div!

XVIII
V zimě se stahovaly okenice,
však v létě bylo vidět oknem ven.
Nezavřely je. Bledá večernice
hleděla dlouho dívce do oken.
(Bez ní je vskutku těžko obejít se
v románě; zvyk je příliš zaveden.)
Když matka chrápávala, hlavu věsíc,
tu dcera ještě prohlížela měsíc.

XIX
Též poslouchala divé mňoukáni
říjících koček, tuto hudbu skrovnou,
údery hodin, táhlé pískání
ponocných v dálce. Noc, noc nad Kolomnou
je velmi tichá. Zřídka uhání
dva stíny z domu. Tu se oči promnou
a srdce dívky, která nezná svět,
hlasitě sebou tluče o barchet.

XX
V neděli, v zimě v létě, vdova chodí
s Parašou na církevní pobožnost.
Stávaly spolu ve vedlejší lodi
na levé straně. Ač jsem tu jen host
a bydlím jinde, věrný sen mne vodí
do Kolomny, vždyť užil jsem jí dost -
a cosi náhle probouzí mou tužbu
a slyším v duchu ruskou bohoslužbu.

XXI
Také tam na ni vždycky jezdila
hraběnka..., nevím, jak se jmenovala,
bohatá, mladá, krásně ztepilá,
jak pyšně, velkolepě vcházívala!
Pyšně se nesla, pyšně modlila,
hleděl jsem, hříšník, vpravo, tam, kde stála,
jen na ni. Paraša, ta holčička,
se před ní zdála být tak chudičká.

XXII
Hraběnka, tato velkopanská žena,
vrhala na ni přísné pohledy.
Paraša nebyla tím rozptýlena:
modlíc se neviděla sousedy.
Hraběcí milost byla pohroužena

do sebe, do své vůně rezedy,
do tajů módy, s jejímž kouzlem hrá si,
do vlastní zpupné nepřístupné krásy.

XXIII
Hraběnka byla chladný ideál
hrdosti. Hrdost, to byl její plůtek.
Za její pýchou, za ní, kousek dál
jsem četl jinou báseň: dlouhý smutek,
stesk, rezignaci... Tu jsem pronikal
svým pohledem hraběnce pod zármutek.
Ta žena nemohla to věděti;
vepsala mne v svůj seznam obětí?

XXIV
Vím, trápila se, třeba byla mladá
a krásná, třeba přepych ze všech stran
ji zaléval -- a třeba měla ráda
ji štěstěna, ač kouřil tymián
na její počest. Hřála jako hada
své neštěstí. Oč méně jeho ran
poznala naše milá dobrá známá
Paraša, třeba nebyla to dáma.

XXV
Cop spoután malým hřebínkem jak had
se houpá; kol něj vlají plavé vlasy.
Má šálu přes kříž, přiléhavý šat,
na krček perly z vosku připjala si -
a přece mnohý z gardistů je rád,
když spatří oknem cípek její krásy:
to děvče umělo je okouzlit.
I bez šlajerů mělo vlastni třpyt.

XXVI
Kdo z nich byl asi bližší její touze,
či ani jeden nevzbudil v ní cit
a těšilo ji okouzlit je pouze?
Prozatím její život byl jen klid;
neznala Paříž, nevzdychala dlouze
po karnevalech; netoužila žít
u dvora (ač tam žila sestřenice,
choť rady, dáma, velká tanečnice).

XXVII
Však jednou navštívilo hoře dům!
Kuchařka zachlazená po koupeli
si ulehla. Ač pila čaj a rum,
ač velmi pečlivě s ní zacházeli
a přidávali mátu k obkladům,
skonala. Neradi ji oželeli.
To loučení! Co padlo smutných slov...
A tentýž den ji vezli na hřbitov.

XXVIII
Mysleli, že se ani neuklidní,
zvlášť kocour Vaska. Moje stařena
si pomyslila: vydržím tak tři dni

bez kuchařky; pak budu znavená.
Řekla své dceři: "Jdi a poohlídni
se u sousedky. Ta je zkušená.
Vždyť najít kuchařku dá velkou práci,
drahých je dost, však ty se nevyplácí."

XXIX
"Zeptám se, mami." Potom vyšla ven,
jsouc zahalena. (Byla hrozná zima,
sníh skřípal, obzor třpytil se jak sen,
Paraša měla hvězdy před očima.)
Vdova ji čeká; hledí do oken,
pak usedne a unaveně klímá.
Paraša přišla. Bylo po nářku,
když řekla: "Přivedla jsem kuchařku."

XXX
Vysoká dívka příjemná a milá,
oděna v krátkou tmavou suknici,
vstupujíc hluboce se uklonila
a skromně ustoupila k lavici.
"Co budeš chtíti? Ještěs nesloužila?"
Stařena přešla dvakrát světnici
a děvče říká krotce, však to znáte:
"Souhlasím, paní, se vším, co mi dáte."

XXXI
Vdově se líbí její odpověď.
"Jak se ti říká, pověz!" - "Mavra, paní."
"Žij u nás. Jsi tak mladá. Právě teď
se střez všech mužů. Kéž tě pánbůh chrání
jak Teklu. Vždy si spořádaně veď
jak ona. Ach, ta byla k pohledání.
Dbej o mou dceru. N4ebudeš mít hlad.
Neopovaž se připočítávat!"

XXXII
Dny letí. První, druhý... Mavra není
moc chytrá. Tu se něco připálí,
tu přepeče, tu spadne při vaření
dřez s nádobím. "To děvče zahálí,
či co? Vždy všechno ráda překoření,
šít neumí; to jsme se dostali!"
Paraša, ač se o to velmi snaží,
nic nezmůže s ní. Jí to nepřekáží.

XXXIII
V neděli ráno matka s dceruškou
šly do kostela. Mavře bolí zuby.
Ach, co se to dnes děje s Mavruškou,
zůstala doma. Mele mák. Byl hrubý.
Ach, to je utrpení se služkou!
Chce upéct koláč. Tři dny se tím chlubí.
V kostele (jsou to ale starosti!)
je vdova náhle jata úzkostí.

XXXIV
"Co to, že Mavra v sobě objevila

tak nenadále vášeň k pečení!
Aby mne nakonec tak ošidila
a utekla! To její nadšení
je podezřelé. To by ale byla
neděle!" Vdově nohy dřevění,
je bledá, tak se zděsila a lekla.
Nakonec nezdržela se a řekla:

XXXV
"Parašo, zůstaň. Chci si odběhnout,
mám divnou úzkost." Dcera nechápala,
oč běží. Vdova pádí jako bloud
a klopýtá. Ó, ta si, pane, dala!
Vždyť srdce se jí může utrhnout.
Je v kuchyni. Nadarmo nespěchala.
Mavra je pryč. Kdo odemk pokoje?
Vdova tam vešla: Probůh, co to je?

XXXVI
Před zrcadlem a sedíc na polštáři
kuchařka holi se. O, jak to snést?
Vdova se hroutí. Mavra s mýdlem v tváři
(a urážejíc stařenčinu čest)
uskočí před paní, a než to zmaří,
utíká se zakrytým obličejem,
jak pádila by na dvůr za zlodějem.

XXXVII
Mše skončila a dcera přichází.
"Co, maminko?" - "Ach moje drahé dítě!
Mavruša..." - "Co je?" - "Mne to porazí!
Kuchařka... Namydlená... Zde, v mém bytě..."
"Já nerozumím, mluvte bez frází,
řekněte mi to všechno nepokrytě;
kdepak je Mavra?" - "Ach, já ztropím křik!
Holila se tu!... jak můj nebožtík!"

XXXVIII
Jak bylo Paraše, co asi tropí?
Zda červená se? Proč se na to ptát;
Mavruša ztratila se beze stopy,
aniž si přišla vyzvednouti plat.
Naštěstí skončilo vše bez potopy
a o pannu se nemusite bát.
Kdo nahradil jí Mavru? Nemám zdání,
tak končím; v tom mi nikdo nezabrání.

XXXIX
"Jak? To je všecko? Jděte do Hádu!
Sem tedy zavedly nás vaše sloky?
Takový poplach ! Svolat armádu
a s velkým hlukem odměřovat kroky?
Což není tisíc lepších nápadů?
Takový námět! Což jich nejsou žoky?
Co z něho plyne za naučení?" -
"Nic... nebo něco: Malé strpení...

XL

Zde máte tedy mravní naučení:
Mít zdarma službu není chytrá věc;
a kdo se zrodil mužem, tomu není
souzeno haliti se pod čepec
a chodit v sukních; jednou při holení
si uvědomí přece nakonec
své pohlaví - a neskončí to šťastně...
Vic nevydupáš z této moji básně..."

(1830)

L. V. DAVYDOVOVI
(Úryvek)

V těchto dnech tyran na koncilu,
žrout, jenž se skrývá za postilu
a šedivý a starý je,
si připil s celou Rusí vínem
a šel se vítat s bledým synem
ptáčka a hezké Marie. . .

Zmoudřel jsem, už též nevečeřím -
modle se pokrytecky věřím,
že Bůh mi hříchy odpustí
a car mé básně propustí.
Můj šéf má půst a hlásá víru
a já jsem vyměnil svou lýru
za mše a tlustý breviář,
za papír po nemastném sýru,
do něhož zbožně kloním tvář.
Můj rozum tvrdohlavě váhá,
bezbožný žaludek se zdráhá
stráviti eucharistii...
Alespoň kdyby ta krev byla
namísto v svaté hostii
v červeném víně Chateau-Lilas,
vždyť je to směšné, lidičky,
pít křtěné vino z konvičky.
Však přesto zbožně hrbím šíji,
vymítaje tě, satane,
ač v duchu s tebou víno piji,
Davydove, ty gurmáne...
To byla eucharistie -
když ty a ještě jeden z nás
jste do poháru lili je
a dolévali zas a zas
tím proudem bez zbytečné pěny
na zdraví té na zdraví těch,
kdo sedí pro ni v okovech
(a netýkalo se to ženy!)
ti ve Vlaších to prohráli,
ta v Španělsku se sotva vzkříší...
Národy raději zahálí
a vlastní pouta kovají si.
Ne, přesto naděje, sviť dál:
však dočkáme se štěstí malých
a přijmem zkrvavělý kalich -
pak řeknu: Kristus z mrtvých vstal!

Ó, PŘÍTELKYNĚ, JÍŽ JSEM DAL

Ó, přítelkyně, jíž jsem dal

svůj první sen, jenž zmizel kamsi,
krásko, jíž milým jsem se stal,
odpustíš mně, že vzpomínám si?
Ty poklesky mých mladých let,
ty večery, kdy u svých tet,
snaže se dělat dobrý dojem
jsem mučíval tě nepokojem
před očima tvé rodiny?
Učil jsem ruku - v rozechvění -
klamati smutné odloučení,
konejšit noční hodiny,
dívčího bezesného snění.
Tvé mládí mizí v obláčku,
tvé úsměvy jsou na odletu,
tvá krása odumřela v květu...
zda odpustíš mně miláčku?

KDO ZASTAVIL TVŮJ PRUDKÝ BĚH

Kdo zastavil tvůj prudký běh,
vlno, jež jde, jež jde a chvátá,
kdo změnil v němou strouhu bláta
ten rozbouřený potůček?

Čí hůl mi uloupila smích,
že teskním smutně v beznaději,
že malátně se chvěji,
tak jako podřimoval bych?

Přijď, bouře, přijď a překoť prámy,
rozbourej hráze bez vody,
převal se směle nad vlnami,
symbole svobody!...

PŘIJDE TVÁ HODINA...

Přijde tvá hodina..., tvé oči, modré síně,
se navždy pokryjí mhou noci, přítelkyně,
nesmírné mlčení ti sevře navždy rty,
vstoupivši do stínu, nebudeš to již ty,
tam v kryptě s ostatky, zabalenými v pytel;
a já, tvůj milenec, tvůj bezútěšný ctitel,
sestoupím do cely s bezmračnou oblohou
a mlčky usednu ti smuten u nohou.
Svit lampy polije tvé bledé mrtvé tělo,
v němž nebude již cit, jenž navždy zledovělo,
ne, nepřekvapí mě ta černá zrada zrad,
sevru tvá kolena, a jak bych je chtěl hřát,
dám si je do klína - a budu věřit... čemu?
že se snad podaří mně, třikrát blouznivému...